

Ивана Сусанина — мужикъ — възпѣтъ отъ Глинка въ операта „жизнь за царя.“ Бай Станчо е богатъ материалъ за нашитѣ поети — патриоти. Бъдещия „български Глинка“ трѣбва да извади на сцената бай Станчо, като го застави съ пѣсни да раскажи на внуцитѣ ни, какъ е искупилъ съ главата си честта на българското престолюдиѣ. Да, бай Станчо е една свѣтла страница отъ историята на българскитѣ въстания — е една високо нравственна фигура, високо стояща надъ сганята отъ прѣдатели — престолюдиѣ, каквито сж Неевци, Вълковци, и Петковци!

На 8-и май, 1876 год. Родопитѣ, Стара Планина и Карпатитѣ се покрили съ снѣгъ; ето какъ автора ни рисува зимната *маншия* на май мѣсець: —

„До като тъмнѣше на около, малко по-малко захвана да побѣлява гората и трѣвата, нѣжни и зелени, като презъ мѣсець май, както са е рѣкло. Искамъ да кажа, че дъждътъ са прѣсече на студенъ снѣгъ, като че да не бѣше 8-й май, а 8-й ноемврий или пакъ баба Марта. Той са пестилаше раскошно по земята, като бѣли трендафелиове листа. Скоро атмосферата истина чувствително, дрѣхитѣ ни на гърбътъ станаха корави като джека, ледяви прѣчки, бистри и прозрачни повиснаха отъ листето, съ една рѣчь зима не на шега. Захвана са вече страшниятъ и памѣтниятъ она день — сжббота 8-й май, който така сжщо ще да бѣде записанъ, както казахъ вече, съ черни слова въ хронологията на възстанищете отъ 1876 година. Той нанесе послѣдниятъ ударъ на нещастните борци за българската свобода, той се притече на помощъ на хищните и така силни баши-бозуци!

Тая нощъ, немилостивата Стара-Планина бѣше пълна съ поборници вжрху една линия отъ 40—45 часа расстояние, отъ сливенскитъ балканъ, Демиръ-капия, до Марковата врата на западъ. Когато са сжмна вече, снѣгътъ имаше дебѣлина около една педа. Ние стоехме подъ една шумка, натрупана съ снѣгъ, като сжщи кютюци и не смѣхеме да са мрждиме отъ мѣстото си, отъ страхъ да не би да направимъ стѣпки. Зелената до срѣдъ нощъ трѣва и листи, сега бѣха увѣхнали и попарени, като коприва, заковани въ прозраченъ ледъ. Снѣгътъ падаше на парцали, на десетъ крачки расстояние не можаше да са види. До кжсно време презъ тоя день 8-и май, ние са маяхме на това мѣсто около говедарите и си прѣскахме главите на кждѣ именно трѣбаше да отидемъ.“ (стр. 249—250).